

COVID-19AK FRENATU DU MUNDU OSOKO EKONOMIEN HAZKUNDEA, **EZ ORDEA ARMA SALTZAILE HANDIENA**

Konfinamenduak, hornidura kateetako etenak, kontsumitzaileen etsipena... COVID-19ak muturreko galantak eman dizkie munduko ekonomia guztiei. Sektore batek, alabaina, immunitatea eduki du pandemiaren erdian: armagintzak. Gobernuak sendo segitu baitute inbertitzen gerrarako prestakizunetan. Stockholmeko Bakearen Ikerketen Institutuak (SIPRI) berrikitan erakutsi du nolaz handitu diren munduko 100 armagile handien salmentak.

 PELLO ZUBIRIA KAMINO

2020an munduko ekonomiak %4,4 egin zuen behera COVID-19 pandemiaren eraginez, 1930etako Depresio Handiaz geroztik ikusi gabeko atzeraldia: herritarren kontsumoa gainbehera, burtsak zenbaki gorrietan, turismoa izoztuta, langabezia kopuruak gora... Farmaziako konpainiak izan ei ziren anabasaren erdian lehenaz gain beren fakturazioa handitzea lortu zuten bakarrak. Bakarrak ote? Ez: 2020an armagintzak ere handitu zituen ekoizpen eta salmenta kopuruak. Gerra dela -gerra prestatzea, oraingoz...- negoziarik ziurrenetakoa.

Hala erakutsi du Stockholmeko Bakearen Ikerketen Institutuak (SIPRI ingelesezko sigletan) plazaratu berri duen dosierak: *Business as usual? Arms sales of SIPRI Top 100 arms companies continue to grow amid pandemic* ("Negozioa betiko bidean? SIPRIren zerrendako 100 arma saltzaile nagusiek handitzen jarraitu dute pandemiaren erdian"). SIPRI 1966an fundatutako *think tank* independente bat da, gerra, armagintza, armen kontrol eta armagabetzean berezitua, hein handi batean Suediako Gobernuaren dirulaguntzaz sustatua.

Ikerlanak kopuru zehatzez erakutsi du zein osasuntsu mantendu diren armagileak pandemiak kutsatzeko beldurrik gabe. Munduko 100 arma konpainia handienek aurreko urteko fakturazioarekin alderatuta 2020an

%1,3 handitu zituzten arma eta zerbitzu militarren salmentak, 531.000 milioi dolarretara (470.000 euro) iritsiz. SIPRI 2015ean hasi zen armen rankingeko *top 100* horien jarraipena egiten eta kalkulatu du azken bost urte hauetan arma eta zerbitzu militarren salerosketa %17 hazi dela.

Pandemiak eragin ditu hainbat matxura handion artean ere, noski. Adibidez, Thales armagile frantsesaren salmentak %5,8 murriztu ziren konfinamenduen eta hornidura kateetako etenen ondorioz. Baina oro har koronabirusak ez die kalterik egin konpainia handioi, mesede baizik. SIPRIko ikerlari Alexandra Marksteinerren esanetan, "gobernuak gogoz babestu dituzte industria honetako erraldoiak. Gastu militarrek handitu egin dira munduko bazter askotan eta gobernuak azkartu ere egin dituzte arma industriari egin beharreko ordainketak, COVID-19aren eragina arintzeko".

100 arma ekoizle handien zerrendan AEBkoek osatzen dute multzorik handiena, ehunetatik 41 dira yankiak, tartean zerrendako sei lehenak. 41 konpainion artean armatan fakturatu dituzte 285.000 milioi dolar, esan nahi baita aurreko urtean baino %1,9 gehiago. Beste konparazio batean, AEBetako arma industriak berak bakarrik ekoiztu eta saldu du munduko 100 konpainia handienek saldutako %54. Gainbehera omen doan inperio batentzako ez dago gaizki.

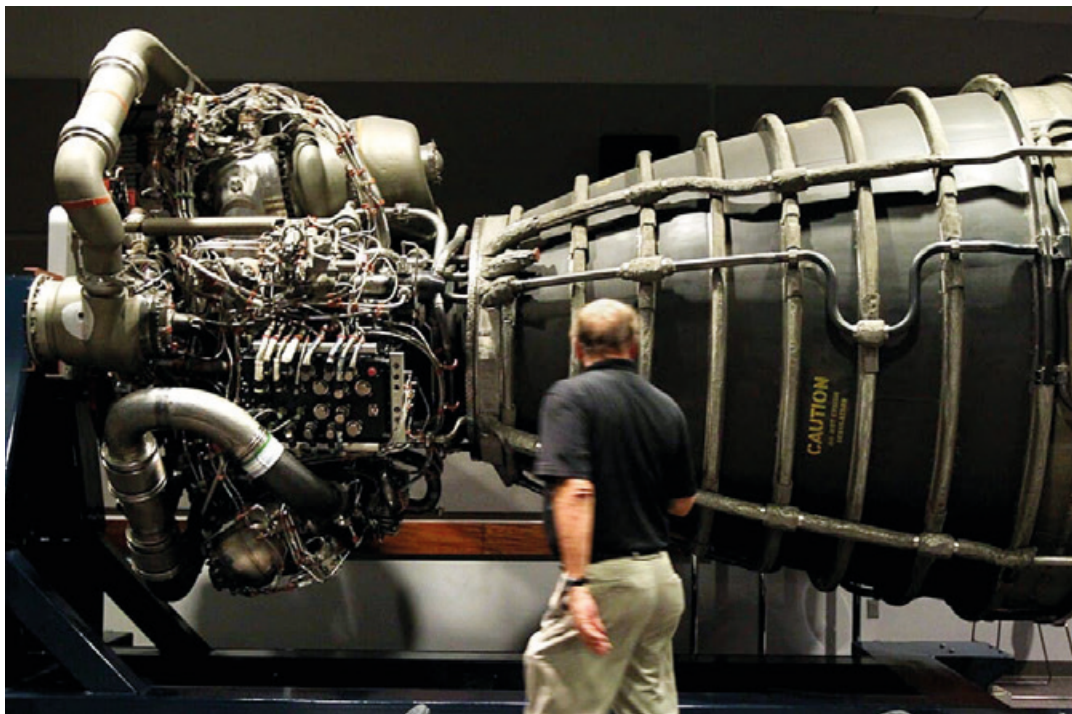
Txinak bost konpainia dauzka 100 handien artean, 2020an 66.800 milioi dolarreko salmentak pilatuz, aurreko urtean baino %1,5 gehiago. Azken urteotan Txinako armagileek etekina atera diete herrialdeko armadaren modernizazio programei eta industria militarrek eta zibilak batzeko ahaleginean ari dira.

LOBBY LANAREN ETEKINAK

Ondorengo multzo handia Europako konpainiek osatzen dute. 26 enpresa europarren artean 109.000 milioi dolarreko salmentak lortu zituzten 2020an. Europarren buru, zazpi konpainia ingeles, %6,2 gehiago saltzea lortuz. BAE Systems ingelesa munduko hamar handienetan dago.

Sei arma saltzaile Frantziakoak dira, baina multzo hau da europarren artean 2020an salmentetan atzera egin zue-na: %7,7 gutxiago. Antza, errua dauka Dassault konpainiak, urtetik urtera salmentak galtzen dituen *Rafale* gerra hegazkinaren egilea. Horren ifrentzuan, Safran enpresaren salmenta militarrek hazi egin ziren, nabigazio sistema eta behaketa elektronikorako osagaien eraginez.

Ondoren datoz Alemaniako bost ekoizle handiak, tartean Rheinmetall eta ThyssenKrupp. Espainiak ere badauka armagile handi bat handien artean, zerrendan 84garrena den Navantia. Eta 100 handien zerrendan osatzen dau-

ESPAZIOA, GERRA

bi sektore negozio bakarrean: Aerojet Rocketdyne konpainiak, Lockheed martinek erosiak, ilargira eta martera doazen espazio-ontzientzako motoreak egiten ditu. Argazkia: Christina House

de Israelgo hiru konpainia, Japoniako bost, Koreako lau eta Indiako hiru.

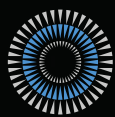
SIPRIren sailkapenak nabarmen uzten du Errusiako arma konpainien indar galtzea, aurreko urtearen aldean %6.5 gutxiago saldu baitute, hirugarren urtez errepikatu den joeran. Industria militar errusiarraren makalaldia lotuta omen dago Moskuko gobernuak armak berrietzeko ezarritako 2011-2020 programaren amaierarekin; baina gainera, luzaz errusiarren bezero izandako Indiak eta Txinak aurrerapen handiak egin dituzte industria honetan, konpainia txinatarrek batik bat errusiarrei aurea hartua diete: “Bereziki deigarria da munduaren hegoaldeko arma konpainiak gero eta indartsuago direla ohartzea”.

Arma ekoizleen osasun onak asko zor dio mundu osoan egiten duten lobby lanari. AEBetan, Open Secrets gobernu kanpoko erakundeak esan duenez, “defentsa konpainiek urtero milioiak oparitzen dizkiete politikariei eta beren kanpainei. Azken bi hamarkadetan lobbyista eta donatzaileen artean 285 milioi dolar eman dizkiete zuzenean politikariei kanpainetarako eta 2.500 milioi gehiago gastatu dituzte armagintza politikan eragiteko lobbygintzan”. Hori AEBetan bada, Europa zaharrean ez gara urruti ibiliko.

Industria militarren garai berrietako beste ezaugarri bat da arlo militarren eta zibilaren arteko bereizketaren lausotzea. “Informazio teknologikak da-

goeneko ezin dira berezi armagintzatik”, dio SIPRIk txostenean. Horrela, armagintzan klasikoak diren Lockheed Martin bezalakoen ondoan, azken urteotan Silicon Valleyko erraldoiak ere jokoan sartu dira, hala nola Google, Microsoft edo Oracle. Microsoft batek 22.000 milioiko kontratua dauka AEBetako Defentsa ministerioarekin, militarrekin batera teknologiarik aurreratuenak garatzeko. Posible da laster teknologietako erraldoi horietako batzuk armagintzako *Top 100* sailkapenean sartzea.

Eta euskaldunok ezer ‘pintatzen’ al dugu armagintzan? Askok balio du berriz leitzea Estitxu Izagirrek 2017an plazaratutako “*Etxean kondor*” erreportaje argigarria. ●

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

info@zinkunegioptika.com

www.zinkunegioptika.com

